

Human Resource

Beograd, 28–29. maj 2015.
Beogradska bankarska akademija
Zmaj Jovina 12, Beograd

Belgrade, May 28–29th 2015
Belgrade Banking Academy
Zmaj Jovina 12, Belgrade

Regionalna konferencija

ZARADE
I MODELI
NAGRAĐIVANJA
ZAPOSLENIH
U ZEMLJAMA
JUGOISTOČNE
EVROPE

Regional conference

WAGES &
REWARDING
EMPLOYEES
MODELS
IN THE COUNTRIES
OF SOUTH-EAST EUROPE

Panel 1: Zarade u zemljama regiona

Milan Vučković: „Dilema“ stranih investitora
u proizvodnoj delatnosti pri određivanju
visina plata proizvodnih radnika

► Kreatori „dileme“ u određivanju plata SDI

REALNO TRŽIŠTE

DRŽAVA (POLITIKA)
aktuelnim zakonodavnim okvirima

Milan Vučković: „Dilema“ stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

► „Plate treba da budu usklađene sa vrednostima tržišta“ – mišljenje je stranih investitora

- ✿ Neverica SDI kod informacije da visina zarada u realnoj privredi i javnom sektoru nije ista, tj da javni sektor zapošlj. više ljudi od realne privrede.
- ✿ Država je ta koja određuje minimalnu zaradu i zakonske okvire.
- ✿ Realno stanje u privredi određuje osnovni platni nivo tržišta.
- ✿ Situacija na tržištu rada i ukupna kvota nezaposlenosti određuje moralnu dilemu poslodavaca.
- ✿ Minorna uloga „državnih“ subvencija stranim investitorima u proizvodnji.
- ✿ Jeftina radna snaga na tržištu rada nije presudna u odluci stranih investitora da dođu na tržište Srbije ali jeste značajna.
- ✿ SDI očekuju postojanje ili uspostavljanje tzv. „fleksibilnog“ tržišta rada.

Milan Vučković: „Dilema“ stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

► „Fleksibilno tržište rada“ ili: „kome je do morala i etike neka ide u crkvu“

- ✿ FTR podrazumeva zakonsku regulativu koja omogućava jednostavno (lako) otpuštanje radnika i još lakše zapošljavanje novih radnika.
- ✿ Teži se brisanju granice između rada na neodređeno i rada na određeno vreme sa ciljem stvaranja tržišta gde svi rade na određeno vreme.
- ✿ Podrška agencija za posredovanje i lizing radne snage pri zapošljavanju.
- ✿ Fleksibilnost kod smanjivanja plata.
- ✿ Protivnici „fleksibilnog“ tržišta rada etiketiraju se od strane poslodavaca kao „socijalistički nostalgičari“.
- ✿ Sopstveno iskustvo: „Čovek odnosno radnik u takvom sistemu liberalnog kapitalizma srozava se na običnu zamenljivu stvar.“

Milan Vučković: „Dilema“ stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

► „Dilema“ oko 350 stranih investitora u proizvodnoj delatnosti pri određivanju plata

MINIMALAC ?

ILI

SANTIMETAR VIŠE OD MINIMALCA ?

Milan Vučković: „Dilema“ stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

► Negativni efekti do koje dovodi odluka kompanije da isplaćuje „minimalac“

Dosadašnja praksa je pokazala:

- ✿ Lični dohodak je najjači razlog pri donošenju odluke posloprimca. Zato on, ako je nezadovoljan, dovodi do loše radne klime u preduzeću.
- ✿ Loša radna klima u preduzeću, loši uslovi rada i loša plata utiču na povećanu fluktuaciju radne snage. Ne postoji identifikacija sa firmom.
- ✿ Povećana fluktuacija radne snage doprinosi lošem imidžu kompanije u javnosti kao lošeg poslodavca. Potencijalni kandidati će je zaobilaziti.
- ✿ Loša plata je osnovni uzrok absentizma.
- ✿ Menadžeri u kompanijama koje favorizuju „minimalac“ zato imaju teži posao da usklađuju kadrovske potrebe sa proizvodnim procesom.

Milan Vučković: „Dilema“ stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

▶ Apsentizam kao posledica male plate

Dosadašnja praksa je pokazala:

- ✿ Apsentizam ili izostajanje sa posla, jeste realan pokazatelj problema nezadovoljstva zaposlenih sa rukovodstvom jedne radne organizacije.
- ✿ Apsentizam smanjuje produktivnost i profitnu sposobnost kompanije .
- ✿ Apsentizam, ukoliko je značajno zastupljen, negativno utiče na ostvarivanje korporativnih ciljeva ali i ispunjavanje ugovornih rokova.
- ✿ HR Menadžeri imaju konstantan problem u planiranom ostvarivanju kadrovskih ciljeva.
- ✿ Kompanije, usled konstantne dopune ili zamene kadrova beleže veće korporativne gubitke. Ovo je naročito izraženo kod SI u unutrašnjosti.

Milan Vučković: „Dilema” stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

▶ Aktuelno stanje kod stranih kompanija u Srbiji

- ✿ Izostajanje sa posla pokazuje tendenciju rasta. Zaposleni u stranim proizvodnim kompanijama, naročito u unutrašnjosti, koje svojim zaposlenima isplaćuju male plate, koriste kao mogućnost za dodatne (najčešće poljoprivredne sezonske) poslove a što im omogućava dodatnu zaradu i sigurniju egzistenciju.
- ✿ Određene inostrane proizvodne kompanije, totalno su se uklopile u negativnosti ovog radnog tržišta pa zaposlenima deo zarade isplaćuju na crno, izbegavaju obaveze plaćanja prekovremenog rada itd.
- ✿ Sve veći broj broj inostranih proizvodnih i svih drugih kompanija zloupotrebljava novi Zakon o radu i masivno smanjuje zarade svojim zaposlenima kroz manipulacije sa restistematizacijom i novim ugovorima o radu.

Milan Vučković: „Dilema” stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

► Prosek plata u proizvodnji kod inostranih kompanija u Srbiji

- ✿ Prosek plata u proizvodnoj delatnosti u Srbiji ili stagnira ili nazaduje. Sve ređe su kompanije koje svojim zaposlenima dižu plate.
- ✿ U proizvodnoj delatnosti kod stranih preduzeća u Srbiji jedino direktori profitiraju. Međutim, ogroman je raspon u njihovim platama (kao i varijabilnom nagrađivanju koje je u Srbiji simbolično zastupljeno) koje zavise od mnogobrojnih faktora te zato variraju u iznosima od 2,5 do 14 miliona dinara (bruto) godišnje.
- ✿ Plate običnih proizvodnih radnika vrte se oko minimalca dok su znatno više plaćeni majstori koji zarađuju i do 75.000 RSD (neto) mesečno.

Milan Vučković: „Dilema” stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

▶ Rezime': šta nas čeka?

- ✿ Sve lošija ekonomska situacija u zemlji imaće za posledice dalju stagnaciju pa i pogoršanje platnog nivoa u proizvodnom sektoru ubuduće. Ovo će neizostavno pogoršati situaciju na tržištu rada i povećati nivo apsentizma.
- ✿ Najavljena poskupljenja energenata, struje i gasa, negativno će se odraziti na proizvodne kompanije.
- ✿ Sve veći broj zaposlenih koji primaju male plate, tražiće dodatne alternativne mogućnosti bilo kakvog rada.
- ✿ Imaćemo sve manje stranih investitora u proizvodnoj delatnosti.

Milan Vučković: „Dilema” stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

Human Resource

Beograd, 28–29. maj 2015.
Beogradska bankarska akademija
Zmaj Jovina 12, Beograd

Belgrade, May 28–29th 2015
Belgrade Banking Academy
Zmaj Jovina 12, Belgrade

Regionalna konferencija
**ZARADE
I MODELI
NAGRAĐIVANJA
ZAPOSLENIH
U ZEMLJAMA
JUGOISTOČNE
EVROPE**

Regional conference
**WAGES &
REWARDING
EMPLOYEES
MODELS
IN THE COUNTRIES
OF SOUTH-EAST EUROPE**

BSN
MREŽA ZA POSLOVNO PODRŠKU

ILO
INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION

Хвала! ! مع السلامة Danke! ありがとう! Hvala!

Milan Vučković

Međunarodni poslovni konsultant

Tel.: 064/429 68 55;

E-mail: milan@vuckovic.me

Milan Vučković: „Dilema” stranih investitora u proizvodnji pri određivanju plata, Beograd 28/29. maj

